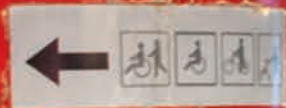

P 3A 9110
afgiftekantoor Brussel X
Oude Graanmarkt 5
1000 Brussel

PB-PP | B-06386
BELGIE(N) - BELGIQUE

Zuidstation

MAANDELIJKS BLAD > JAARGANG 46 > NUMMER 5 >
SEPTEMBER 2022 (verschijnt niet in juli en augustus)

DE VIJFHOEK

BUREN VAN DE MARKTEN > P6
> JOHAN DE DONDER

BRUSSELSE ARCHITECTUUR > P8
> LA VILLE PAS CHIANTE

HALTE VAN DE MAAND > P9
> ZUIDSTATION

Halte van de maand: Zuidstation (De Marollen)

ZUIDSTATION © HERMIE GENBRUGGE

brusselse
gemeenschaps
centra
22

© HERMAN GENBRUGGE

SEPTEMBER IN DE MARKTEN

Het is nog volop augustus als ik dit schrijf, maar toch hangt er al iets in de lucht. De ochtenden zijn weer wat frisser, de zon iets minder warm,... september komt eraan. En met september verandert het ritme van het leven in de stad. Meer mensen op straat, iedereen terug van vakantie, de ochtenddrukte van op weg naar het werk of naar school. Ook bij De Markten nemen we de draad weer op, we zijn dan ook superblij met ons uitgebreid cursusaanbod. Inschrijven kan vanaf nu via onze website, alle cursussen beginnen weer in de week van 26 september.

We hebben natuurlijk onze oude getrouwen weer in ons cursusaanbod. Zo vind je er nog steeds Body Conditioning en Total Body, Watan Dabke, Stemmer, Japanse Sumi-e, Schrijfatelier, Taal- en Bewegingsateliers voor kinderen, en de conversatietafels van Babelut.

Wegens succes hernomen: Early Birds Pilates in de ochtend, Belly Dance op woensdag en Bee Bee klas, het artistiek atelier voor kinderen van 10 tot 12 jaar.

Maar er zijn ook een aantal nieuwelingen in het aanbod: in Debateville leren kinderen van het 6de leerjaar om begeistert te spreken, met Start to move kan je alle hoeken en kanten van Brussel al bewegend verkennen. Zelfverdediging & weerbaarheid voor vrouwen is een down-to-earth cursus gericht op het vergroten van je fysieke en vooral mentale weerbaarheid en in de cursus Maatschappelijke Oriëntatie voor Locals, kijkt artieste Sara Oklobdzija één keer per maand door middel van een artistieke parodie kritisch naar de Belgische hedendaagse integratieprocessen. Een speelse inburgeringscursus voor locals, quoi.

De verbouwingswerken gaan in de loop van september naar een vol-

© TV JONA MOEREELS & BRAM DENKENS ARCHITECTEN

gende fase, waardoor we de poort naar de binnenkoer moeten sluiten. De binnenkoer krijgt een hele makeover, net zoals het onthaal, waar we jullie na afloop van de werken met extra veel plezier zullen ontvangen.

Maar dit gezegd zijnde, dit betekent dus niet dat jullie niet meer welkom zijn, verre van! Via het café kunnen jullie gewoon doorsteken naar de rode trap, en vandaar zijn een groot aantal zalen nog toegankelijk. We gaan dus gewoon door, al zal dat dan vooral in de avond zijn, als het geboor en gedril wat is gaan liggen.

Dus rest er mij niets meer dan te zeggen: welkom in De Markten!

Eva Wilsens
Centrumverantwoordelijke

De Marollen, een wijk die meerdere malen slecht in het daglicht kwam. Maar als ik er door wandel dan waan ik mij in Zuid-Franse sferen. Zeker wanneer de klanken van de Für Elise uit de accordeon van een verdwaalde straatmuzikant klinken. Frans wordt het helemaal als die verdwaalde accordeonspeler gezelschap krijgt van een klein kraampje op het vossenplein avec ESCARGOTS, bien-sûr. Het plein ligt er verlaten bij. Waar velen vaak snuisteren door de eindeloze dozen vol geweldige herinneringen en ouderwetse pareltjes, daar zoekt de poetsmachine nu overheen. Al die herinneringen, gewist, proper, klaar voor de volgende dag, met Zuid-Franse allures en verdwaalde muzikanten.

De kleurrijke huizen en steile steegjes creëren een bepaalde gezelligheid, waardoor het aangenaam is om al slenterend de Marollen te ontdekken. Wanneer ik een deur passeer, vraag ik mij af of de bewoners net zo'n kleurrijke verhalen hebben als hun voordeur. Wie woont in de Marollen? Is er een specifieke ontmoetingsplek voor bewoners zoals in de films of boeken waarbij er dan wijkvergaderingen worden gehouden? Bestaat dat nog? Of ben ik gewoon een eindeloze dromer?

Mijn dromen worden stopgezet wanneer de politie voorbijraast. Deze wijk groeit, ten volle en bloeit, maar het is niet allemaal rozengeur en maneschijn.

Alexandra Haven, Student journalistiek Erasmushogeschool Brussel

CURSUSSEN

ZATERDAG 27 AUGUSTUS VAN 10:00 TOT 12:00 START INSCHRIJVINGEN CURSUSSEN NAJAAR 2022

Elk jaar organiseert De Markten een reeks cursussen voor alle leeftijden. Dit gaat van taallessen tot buikdansen of schrijfateliers. Voor ieder wat wils! De cursussen lopen van maandag 26 september 2022 tot zondag 5 februari 2023.

Meer info over de cursussen vind je op www.demarkten.be/cursussen

Wil jij jezelf of je kinderen graag inschrijven voor een van onze cursussen? Kom langs bij ons onthaal of schrijf je online in door te surfen naar tickets.vgc.be/demarkten of de QR-code te scannen met je smartphone of tablet.

©ROSE VANDEPITTE @STADS BIOGRAFIE BRUSSEL

NIEUW!

START TO MOVE

Wil je (opnieuw) met plezier bewegen of sporten? Dan is Start to move iets voor jou! Verbeter je kracht en uithouding door een uurtje intensief te sporten met Les Gazelles de Bruxelles. Zij nemen je al lopend mee op sleeptouw door Brussel. Op pleinen en parken onderweg worden er spierversterkende oefeningen gedaan.

- Elke zondag van 10:00 tot 11:00
Leeftijd: 16+
Prijs: €50, €13 (Paspertoe tegen kansentarieef) of €40 reductie

ZELFVERDEDIGING EN WEERBAARHEID VOOR VROUWEN

Deze cursus zelfverdediging is gericht op het vergroten van je fysieke en emotionele weerbaarheid. Een down-to-earth cursus vol met praktische tools en oefeningen, plus ook aandacht voor mindset, lichaamstaal en uitstraling.

- Elke zaterdag van oktober en november van 10:00 tot 13:00
Leeftijd: 18+
Prijs: €80, €20 (Paspertoe tegen kansentarieef) of €64 reductie

© DEBATEVILLE

DEBATEVILLE: MONDIG MAAKT MACTIG

Debateville is een veelzijdig debat- en spreekvaardigheidsprogramma voor jongeren. Met deze naschoolse debatacties versterken jongeren hun taal- en communicatievaardigheden, leren ze kritisch, genuanceerd en gestructureerd denken en vergroten ze hun kennis van en betrokkenheid met de samenleving.

- Elke maandag van 16:30 tot 18:00
Leeftijd: 12 jaar
Prijs: betaal wat je kan

CURSUS: MAATSCHAPPELIJKE ORIËNTATIE VOOR 'LOCALS'

Een cursus gericht op Belgische hedendaagse integratieprocessen waar artieste Sara Oklobdzija door middel van een artistieke parodie kritisch kijkt naar het curriculum gericht op integratie van migranten in België. Via deze cursus zal ze lokale artiesten en mensen van andere afkomst betrekken bij de deelnemers van de cursus om samen te koken, zingen, films te kijken, naar wereldmuziek te luisteren.

- 6 donderdagen van 19:00 tot 22:00
Leeftijd: 18+
Prijs: €70, €18 (Paspertoe tegen kansentarieef) of €56 reductie

> VERGEZICHT

OP DE BANK

>TIANI VANDERHAEGHE

Een warme zomerzon straalt door de straten van Brussel, ogen gaan schuil achter alle mogelijke formaten van zonnebrillen, de geur van zonnecrème hangt in de lucht en het geluid van slippers klinkt door de straten. Aah zomer! Terwijl ik mezelf een weg baan tussen de toeristen in de Hoogstraat, kruisen mijn ogen die van Tiani. Een jongedame met mooie zomerproetjes en een guitige lach.

"Mijn naam is Tiani Vanderhaeghe, ik ben net 18 geworden en ben afkomstig uit Kortemark, West-Vlaanderen. Vandaag ben ik hier met een vriendin aan het winkelen in Brussel", vertelt Tiani. Maar ze zijn niet zomaar aan het winkelen, ze zijn kieskeurig legt ze uit: "Wij hebben wel een voorkeur qua winkels, we zijn namelijk aan het Thrift-shoppen. Dat is van de ene tweedehandswinkel naar de andere. De leukste is toch wel de Melting Pot, waar ze je kleren per kilo wegen en je dus per kilo betaalt." Tiani haar buit is jammer genoeg nog niet zo groot: "Momenteel heb ik wel nog maar twee dingen gevonden,

maar je moet echt geluk hebben."

Als ik verder vraag over haar persoonlijke leven durft ze heel voorzichtig te zeggen dat ze pas is afgestudeerd aan het middelbaar: "Ik ben net afgestudeerd aan het middelbaar en ga in september een studie Arabistiek en Islamkunde beginnen in Gent. Het staat wel nog niet vast, de twijfel is nog steeds aanwezig." Waarna ze met een grote lach vertelt over de jeugdbeweging waar ze zich met plezier voor inzet. "Voor de rest geef ik ook nog in Akabe leiding, dat is een jeugdbeweging, Scouts, voor gehandicapte kinderen. Deze zomer zijn wij al op kamp geweest naar Izegem. De warmte heeft niet al te veel roet in het eten gegooid, we hebben echt kunnen genieten." En ze staat te springen bij de gedachte dat ze nog naar een festival mag: "Verder ga ik nog naar Pukkelpop, een groots festival waar heel veel vrienden van mij ook naartoe gaan, dus ik kijk er echt al naar uit! Daarnaast staan er ook nog een paar reisjes op de planning. Mijn lange zomer zal ik zeker benut hebben."

Elke maand strijkt een reporter van De Vijfhoek neer aan een halte en vraagt aan een buurtbewoner of passant hoe het met hem of haar gaat en wat er zich in zijn of haar leven afspeelt. Deze maand ontmoeten we Tiani Vanderhaeghe.

Wat een leven, dankjewel Tiani voor het fijne interview. Enthousiast verdwijnen ze een tweedehandswinkel in. Benieuwd of ze nog pareltjes zullen scoren.

Alexandra Haven,
Student journalistiek Erasmushogeschool Brussel

Résumé

Ah, le bel été! Bruxelles scintille sous le soleil. On peut sentir la douce odeur de la crème solaire et entendre le claquement des tongs dans ses rues. Différentes tailles de lunettes de soleil dissimulent les yeux de ses habitants.

Alors que je me fraie un chemin entre les touristes de la rue Haute, mes yeux croisent ceux de Tiani: une demoiselle aux belles taches de rousseur estivales et au sourire malicieux.

Tiani Vanderhaeghe in de Hoogstraat (c) Alexandra Haven

BUREN VAN DE MARKTEN

Johan De Donder

DE HOUTEN INGANGSPOORT VAN HET INSTITUUT VAN DE VOORZIENIGHEID IN SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE IN DE JAREN ZESTIG © CULTUREEL ERFGOED ANNUNTIATEN HEVERLEE

Op een vroege maandagmorgen ontmoet ik Johan De Donder voor een koffie. Hij komt binnengewandeld met twee kranten en een boek onder de arm, de allures van een leerkracht. Johan is naast leerkracht ook auteur en freelance journalist. We gaan in gesprek over zijn leven en natuurlijk zijn boek: *Pedagogie van het hart in Brussel*.

Welke rol speel jij zoal hier in het Brussels onderwijs?

Ik geef les sinds 1987, maar in het Maria-Boodschaplyceum vanaf 1991, dus ik ben al lang leraar in Brussel. Vorig jaar heb ik ook meegewerkt aan de Commissie Beter Onderwijs. Er werd dan gekeken wat we konden doen om het niveau in het onderwijs terug op te krikken. Ik was één van de zeven leerkrachten die daarin mochten zetelen. Binnen het onderwijs heb ik dus wel al mijn sporen verdiend. Ik geef de vakken Nederlands, Economie en Geschiedenis in voornamelijk het derde en vierde middelbaar.

In jouw boek begint het eigenlijk allemaal bij de annuntiaten, maar wie zijn dat juist?

De annuntiaten vormen een congregatie van kloosterzusters en zijn ontstaan vanuit een engagement om onderwijs te bieden, vooral aan arme kinderen. Zij vestigden zich in Heverlee nadat ze zich hadden afgesplitst van de annonciaden van Huldenberg. Vanaf het begin is onderwijs - hun apostolische zending - hun belangrijkste activiteit, zowel in België als Congo. Zij zijn op vraag van het aartsbisdom en priesters scholen beginnen overnemen en oprichten, ge-

spreid over Vlaanderen en Wallonië. In 1940 zijn zij in Brussel terechtgekomen.

In hoeverre heeft de oorlog dan een rol gespeeld bij het oprichten van die scholen in Brussel?

In Schaarbeek namen de annuntiaten op vraag van het aartsbisdom twee basisscholen en een secundaire school over en in de parochie Sint-Katelijne in Brussel-Centrum namen zij de parochiale basisschool over en stichtten er een Nederlandstalig lyceum. In Schaarbeek hadden Franse zusters die drie scholen opgericht. Door een wet in Frankrijk, die staat en kerk scheidde, zijn in de eerste jaren van de vorige eeuw heel wat congregaties in België terechtgekomen en werden er door hen Frans-talige en tweetalige scholen opgericht. Met de start van de Tweede Wereldoorlog zijn die zusters terug gevlucht, en die scholen werden dan overgenomen door de annuntiaten. De zusters zijn tevens tweetalig en dat gaf hen een groot voordeel.

Is die meertaligheid nog merkbaar aanwezig?

Nog heel veel. De annuntiaten hebben vandaagnogenkeleFransstaligescholen, maar ook 18 Nederlandstalige. Wel niet

onbelangrijk is dat een aantal basisscholen een Nederlandstalige en Frans-talige afdeling hebben. Een dikke lijn op de speelplaats, een muur of een gebouw dient dan als fysieke taalgrens.

Nu wat meer specifiek over het boek, van waar het idee om over het 80-jarige bestaan van de onderwijsactiviteiten van de annuntiaten in Brussel te schrijven?

In 2011 bestond het Maria-Boodschaplyceum, Mabo, 70 jaar. Ik ben dan begonnen met het schrijven van de geschiedenis van mijn school, waarna ik twee historische kranten heb gemaakt. Die kranten waren specifiek gericht op het lyceum. Maar het boek focust op alle Nederlandstalige scholen van de annuntiaten in Brussel en dus niet alleen op Mabo. Daar is het mee begonnen: ik ben in archieven beginnen snuisteren en heb daar heel veel materiaal gevonden. Ik heb natuurlijk ook veel getuigenissen opgetekend. In het moederhuis in Heverlee heeft men dan aan mij gevraagd of ik het zag zitten om een boek over de annuntiaten in Brussel te schrijven, dus over de geschiedenis van al hun scholen.

Jij hebt dus drie jaar lang in archieven rondgedwaald en onderzoek gedaan naar de annuntiaten. Wat blijft jou het meeste bij?

Eigenlijk de wil en het engagement van die jonge zusters - velen waren twintigers - om scholen over te nemen en op

JOHAN DE DONDER VOOR HET MARIA-BOODSCHAPLYCEUM © ALEXANDRA HAVEN

te richten. En onderwijs te bieden aan arme kinderen. Waarna ze wel na een tijdje onderwijs voor iedereen aanboden. Ik was geschrokken van hun capaciteiten en wilskracht, want in de late jaren 50 waren in Brussel zo'n 40 zusters die alle annuntiatenscholen runden: drie secundaire scholen, zes basisscholen en enkele peuterscholen.

Is er dan ook een verhaal van een zuster dat je niet snel zal vergeten?

Zuster Walburgis heeft in de beginjaren van het lyceum, van 1943 tot 1947, lesgegeven. Waarna haar grote droom in vervulling ging en ze naar Congo mocht. Zij was een West-Vlaamse en is dus ingetreden bij de annuntiaten in Heverlee. In de oorlogsjaren leden de zusters en de leerlingen onder de hongersnood. Haar mama kwam dan een paar keer met een koffer vol eten naar Brussel. Tijdens de vastenperiode heeft de zuster haar mama moeten zeggen dat het vlees niet mocht worden opge-

geten. Haar mama was toen natuurlijk woedend.

Zuster Walburgis vertelde ook over de hulp aan Joodse kinderen tijdens de oorlog. Op een bepaald moment was er een Duits feest op de school en onder de bloempotten zaten de adressen van de Joodse kinderen.

In het boek las ik het volgende citaat van algemeen overste, Moeder Alphonsine: "Onderwijzen is een verheven doch moeilijke zending".

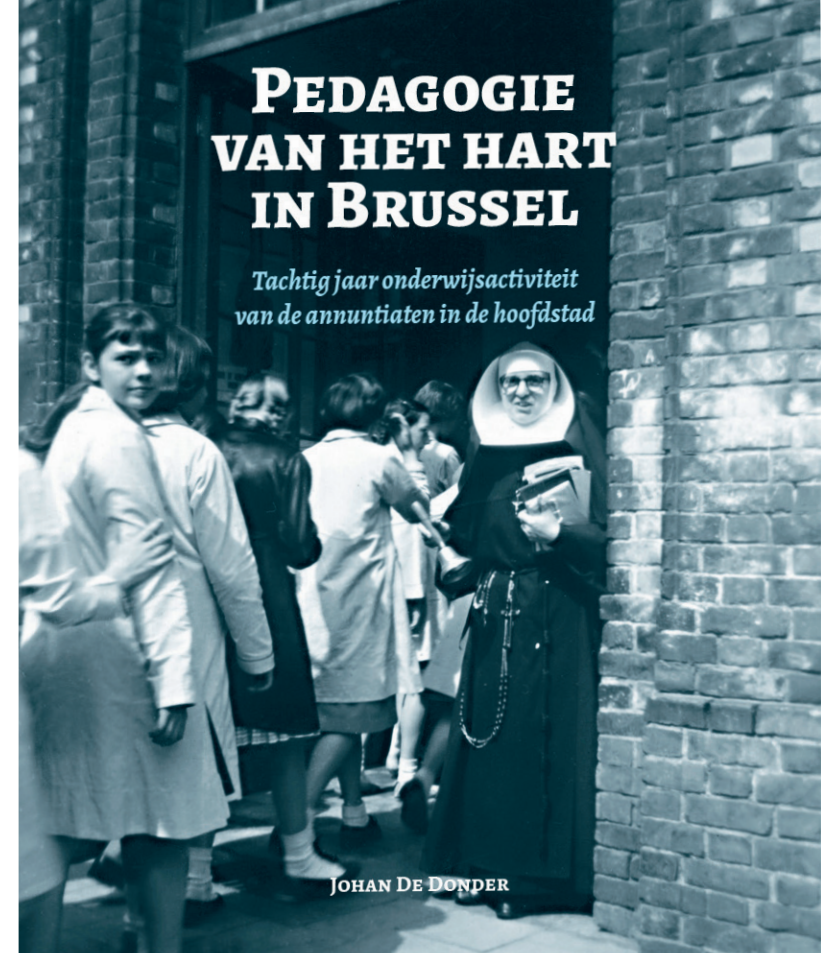
Onderwijzen is niet gemakkelijk, ik geef nu al 35 jaar les en ik zit ook bijna twintig jaar uitsluitend in het derde en vierde jaar: de pubers. Elke dag moet je stevig in je schoenen staan om de leerlingen kennis en vaardigheden aan te leren. Niet alle kinderen vinden naar school gaan leuk. Je moet hen kunnen boeien en gezag is zeker belangrijk. Heel veel van hun tijd ben jij aanwezig als leerkracht. Het is een uitdaging om hen goed op te leiden.

Het nieuwe schooljaar loert om de hoek, zal jij met een gezonde portie stress aan de schoolpoort staan?

Na zoveel jaren niet meer, met heel veel plezier zal ik daar staan en uiteraard zijn er altijd wat moeilijkheden. Maar ik geef nog altijd graag les en zet mij graag in voor jonge mensen, dus klamme handjes, nee.

Onze koffies zijn leeg, ik ben iets wijzer geworden over de onderwijsactiviteiten van de annuntiaten in Brussel en Johan is nog lang niet uitgepraat.

Tussen de vragen door probeert hij toch even te polsen wat ik van zijn boek vind. Eerlijk geef ik toe dat ik als niet-Brusselaar totaal niet stilstond bij het onderwijs van de Heverleese zusters hier. Laat staan bij het onderwijs tout court. Wat mij vooral verbaasde is dat er 18 Nederlandstalige scholen van de annuntiaten zijn waar ongeveer 6000 leerlingen

ZUSTER THERESA, DIRECTRICE VAN HET MARIA-BOODSCHAPLYCEUM IN BRUSSEL-CENTRUM, OP DE SPEELPLAATS IN 1954 © CULTUREEK OERFGOED ANNUNTIATEN HEVERLEE

les volgen, zowel basis- als secundaire scholen. Daarnaast worden er ook interessante thema's aangehaald, zoals de verbrusseling en meertaligheid. De maatschappij is veranderlijk en zo ook het onderwijs, heel interessant om de kijk van de annuntiaten hierop dan ook te lezen. Nu wandel ik langs een school in de Moutstraat, denkend welke geschiedenis erachter schuilgaat, want het is zoveel meer dan je zou denken.

Het boek is verkrijgbaar bij boekenwinkel Passa Porta of in het Maria-Boodschaplyceum en kost 15 euro.

Alexandra Haven, Student journalistiek Erasmushogeschool Brussel

Résumé

Je rencontre Johan De Donder un lundi matin. Nous allons boire un café. Il arrive deux journaux et un livre sous le bras. Il a l'allure d'un homme de lettres, ce qu'il est comme enseignant mais également comme auteur et journaliste indépendant.

Nous parlerons de sa vie et, bien entendu, de son livre «Pédagogie du cœur à Bruxelles».

BRUSSELSE ARCHITECTUUR

>LA VILLE PAS CHIANTE

"Cru en moeilijk vertaalbaar" is een recent boek van vooral Franse stedenbouwkundigen die tien uitdagingen/voorwaarden beschrijven hoe een stad minder saai gemaakt kan worden. Zij verzetten zich tegen de "generieke" stad, de steeds herhaalde zelfde ontwikkelingsformules die men internationaal zowat over de ganse wereld terugvindt en die uiteindelijk alle nieuwe steden eenvormig en eenvormiger maken met dezelfde hoogbouwtypes, dezelfde shoppingmalls, dezelfde leegheid. De auteurs lopen hier en daar nogal hoog op met het hedendaagse Brusselse voorbeeld en dat is verwonderlijk nadat Brussel vijftig jaar lang internationaal als voorbeeld diende van hoe men een stad kapot maakt, bruxellisation of verbrusseling. In volgende bijdragen willen we deze tien uitdagingen toetsen aan de Brusselse realiteit, wat is er inderdaad gerealiseerd en wat kan beter.

Eerste uitdaging: begin bij het landschap.

Of over het belang van en het respect voor het landschap/stadschap bij stedelijke ontwikkeling. In de hoogdagen van de bruxellisation werd er uiteraard geen rekening gehouden met de bestaande context. De Noordwijk werd platgelegd, men droomde van autosnelwegen dwars door Sint-Joost en dichtbevolkte wijken, voetgangers werden verbannen naar 13-hoog op winderige sokkels, gelukkig allemaal nooit gerealiseerd maar de verwoesting was wel een feit.

Er zijn weinig plaatsen vanwaar men in Brussel nog een impressie kan opvangen van de Zennevallei, in de winter vanuit het park van Laken, vanop het Poelaertplein en vanaf Neder-Over-Heembeek. Uitgaan van het land/stadschap is ook breder dan perspectieven en panorama's, het betekent ook op microschaal land/stadschapselementen waarden. Dat be-

gint bij respect voor de gebouwde omgeving, gebouwen op een intelligente manier integreren, bewaren van interessante straatzichten en doorkijken, bewaren en ontwikkelen van groen, de schaal van de omgeving respecteren (slecht voorbeeld BNP Paribas op de Warandeborg). De klimaatopwarming dwingt ons om rekening te houden met reliëf, met wind, met oververhitting. We moeten op zoek gaan naar koelte, natuurlijke aircopleinen creëren in dichtgeslibde woonwijken. We moeten anders omgaan met water, niet zoals op het Plassenplein (Overpoort) of de bassins van de Vismarkt, alhoewel deze nu toch wat meer recreatief gebruikt worden onder druk van de zon. In het Simone de Beauvoirpark (Fontainas) experimenteert men terug met regenwater opvangende grachten (wadi's). Ook aan de Ninoofsepoort maar daar wacht het grasveld nog op een echte parkaanleg en wat schaduw. Alleen met wadi's in enkele parken zullen we

BRUSSELSE ARCHITECTUUR © HERMAN GENBRUGGE

er niet komen, regenwater moet lokaal collectief opgevangen en intelligent gebruikt worden.

Op wijkschaal zijn er in Brussel interessante recente kleinschalige voorbeelden zoals het Zennepark in de Noordwijk: een mooi lint door de wijk op de historische bedding van de Zenne. Park L28 in het verlengde van Tour & Taxis dat uiteindelijk deze nieuwe wijk met Bockstael verbindt. De Piétonnier

kunnen we met enige verbeelding en nog wat werk ook als een park bekijken maar men zou iets verder moeten gaan dan speelfonteinen en waterspiegels. We zijn benieuwd naar het effect van het nieuwe Maximiliaanpark met de opengelegde Zenne.

Het stadschap is in voortdurende verandering, dat is eigen aan het leven zelf van de stad. Die voortdurende beweging moeten we gebruiken om leven

in de stad voortdurend van binnenuit te verbeteren. We mogen de stad niet overlaten aan de immobiliënmarkt.

Marcel Rijdam

La ville pas chiante. Alternatives à la ville générique. Arielle Masboungie en Antoine Petitjean Editions Le Moniteur avril 2021.

HALTE VAN DE MAAND

>ZUIDSTATION

Dagelijks lopen duizenden toeristen en pendelaars in zijn blikveld. Zij zien hem niet. Hij lijkt hen wel doordringend aan te kijken. Hij staat daar al sinds januari 2008. We hebben het over Paul-Henri Spaak, de man die ooit voor de Sovjet delegatie tijdens een zitting van de Verenigde Naties de beroemde woorden sprak: "Messieurs, nous avons peur de vous", klinkt vandaag uitzonderlijk visionair met een oorlog in onze Europese achtertuin.

Het standbeeld van Spaak werd ingehuldigd naar aanleiding van het vijftigjarige jubileum van het Verdrag van Rome. Spaak ligt dan ook aan de grondslag van het eengemaakte Europa, een van de founding fathers van de Europese Unie. Toen zijn dochter Antoinette Spaak het standbeeld inhuldigde vond ze dat de plek goed gekozen was: nog net op het grondgebied van Sint-Gillis waarvan hij in de jaren 1950 burgemeester was en naast een internationaal treinstation dat Europese hoofdsteden met elkaar verbindt.

Het standbeeld is van de hand van Oscar Nemon, een Joods-Kroatisch beeldhouwer die we in Brussel kennen van zijn standbeelden van Churchill in Ukkel en van de imposante maarschalk Montgomery op het gelijknamige plein in Sint-Pieters-Woluwe. De buste van Paul-Henri Spaak is eigenlijk een kopie van een bronzen origineel dat zich in

het stadhuis van Sint-Gillis bevindt. De grote specialiteit van Nemon (of Neumann) waren levensgrote standbeelden van Winston Churchill.

Paul-Henri Spaak werd geboren in Schaarbeek op 25 januari 1899. Zijn vader was advocaat maar werd directeur van de Koninklijke Muntschouburg. Spaaks moeder kwam uit een roemruchte politieke familie: de Jansons. In Sint-Gillis is het parkje vlakbij de parvis, dat nu wordt gerenoveerd, genoemd naar de moeder van Spaak, Marie Janson. De familie verhuisde al vrij snel naar Sint-Gillis waar de jonge Paul-Henri lessen volgde aan het gemeentelijke atheneum. In die school ontmoette hij ook de beroemde schilder Paul Delvaux. Spaak werd omschreven als 'heel intelligent, weinig goesting om te werken, veellezer van romans, lichtjes tiranniek, clownesk, rebels, komediant en rumoerig'.

In 1921 behaalt Spaak zijn rechtendiploma en in hetzelfde jaar werd Spaaks moeder, Marie Janson, gecoöpteerd als senator voor de Belgische Werkliedenpartij. Toen haar zoon later minister zou worden en de Senaat moest toespreken, begon Paul-Henri Spaak zijn speech - met een monnellach - met de woorden: "Madame, Messieurs".

Spaak zou als politicus een fascinerend parcours afleggen: in zijn jonge jaren gauchistisch antimilitarist, notabene

advocaat van een Italiaanse anarchist die in Brussel een aanslag had gepleegd op prins Umberto. In de jaren zestig was Spaak secretaris-generaal van de NAVO. Maar hij zou altijd een volksmenner blijven en dat had hij te danken aan zijn onnavolgbaar retorisch talent. Menig discours sloot hij af met de gevleugelde woorden: "Het is niet te laat, maar het is tijd!". In een poll die Knack organiseerde bij honderden prominenten uit alle geledingen van de samenleving eindigde Spaak op de derde plaats, na Wilfried Martens en Jean-Luc Dehaene, maar nog voor Achiel Van Acker en Gaston Eyskens.

Op vakantie in de Azoren tijdens de maand juli van 1972 kreeg Spaak plots een hersenbloeding. Hij had maar één wens: zo snel mogelijk naar Brussel terugkeren. In het Brugmanhospitaal was men echter niet erg hoopvol over zijn toestand en Spaak stierf op 30 juli 1972. Spaak had voor zijn dood duidelijk laten verstaan dat hij voor zijn laatste rustplaats het meest simpele en anonieme graf wilde hebben. Hij werd begraven in een gemeenschappelijk graf op de begraafplaats van Braine-l'Alleud. Gelukkig kwam er dertig jaar na zijn dood dan toch een monument in de publieke ruimte.

Stefan Moens

PAUL-HENRI-SPAAK © STEFAN MOENS

STADSBERICHTJES

>ZINGEN EN FEESTEN IN DE MAROLLEN

SINGING BRUSSELS

Op 19 juni waren de Marollen 'the place to be' voor een spetterende stadsconcert in het kader van Fête de la Musique. Achttien koren uit heel België, waaronder het ons wel bekende Stemmer en Brussels Brecht Eislerkoor, trakteerden de bewoners en bezoekers van de Marollen op korte zangconcerten in de straten en pleinen van de wijk. Het zangparcours telde zeven speelplekken voor achttien koren en twee fanfares. Onder het motto "Let's Sing Ensemble!" was er een groot slotconcert met meer dan 250 zangers en muzikanten aan de voet van het Justitiepaleis. Dit groots participatief slotconcert bestond uit een gezamenlijk ingestudeerd repertoire, met Marokkaanse Chaabi-muziek van Laïla Amezian, vrolijke onomatopoeën van Olivier Thomas en feestelijke fanfare arrangementen o.l.v. Laurent Blondiau.

Het was een onvergetelijke start van de zomer. Scan de QR-code als je het nog eens wil (her)beleven.

BAL NATIONAL

Omdat het na 2 jaar weer mocht, werd er ook op het Vossenplein duchtig geëest op 20 juli tijdens het Bal National. Na twee jaar afwezigheid stond Bal National in het teken van hommages. Freddy Thielemans werd herdacht en de vrienden en muzikanten van Lange Jojo lieten zijn grootste hits nog eens weerklinken in de Marollen. Ook Toots Thielemans, die dit jaar 100 jaar zou zijn geworden, kreeg een eerbetoon. Op de tonen van 'Bluesette' probeerde het publiek op het Vossenplein een wereldrecord fluiten te vestigen. En uiteraard werd Arno ook niet vergeten.

De Marollen, aldus burgemeester Close, is de ideale area om het Belgische nationale feest te vieren. "Iedereen weet dat Brussel de hoofdstad van Europa is, maar op 21 juli – en de avond ervoor natuurlijk – is het de hoofdstad van alle Belgen!"

BRUXELLES ZINGT!

In het Jubelpark mochten zich die donderdagavond 21 juli dan wel 60.000 mensen (waaronder de koninklijke familie) verzameld hebben voor het concert en het vuurwerk, de echte Brusselse ambiance was alweer vooral te voelen op ... het Vossenplein!

Op de nationale feestdag was er traditiegetouw Resto National, waarbij zo'n 2200 mensen mosselen komen smullen: 250 plaatsen zijn voorbehouden voor kansarme mensen uit de buurt. Veel mensen komen elk

jaar terug omdat de sfeer zo uniek is. Na de mosselen gaan namelijk de kelen nogmaals open, maar dan voor 'Bruxelles Zingt!': een festijn waarbij iedereen samen een reeks liedjes, zowel Nederlands-, Frans- als Engelstalige, meezingt (of brult). Alle liedjesteksten staan afgedrukt in een krantje dat gratis onder het publiek verdeeld wordt. Op het podium zijn het onder meer de Brusselse Moestasjes en de presentatoren die de toon zetten en voor de sfeer zorgen, maar de echte vedette van de avond is ... het publiek!

Toch wel vermeldenswaardig is de oproep van de Orde van de Brusselse Moestasjes: ze zijn volgens eigen zeggen dringend toe aan verjonging en zijn bijgevolg op zoek naar nieuwe leden. De vergaderingen vinden plaats in "Le Volle Brol" op het Vossenplein. Elke jongere (m-v-x), die niet vies is van Brussels gezwans vermengd met folklore en die zich bovendien geroepen voelt om, net als Francis Pagnoul, "la Moestasje van t'joer" te worden, reppen zich daarheen!

Greet Callaerts

GEMEENTERAAD

>NIEUWS OVER HET DUIVENFRONT

Tijdens de gemeenteraadszitting van 13 juni 2022 merkt gemeenteraadslid Riet Dhont (PTB-PVDA) op dat er veel bijkomende uitgaven voorzien worden voor het nieuwe administratief centrum van de stadsdiensten. Ze vraagt hierover transparantie. Burgemeester Philippe Close (PS) gaat akkoord en belooft in de toekomst meer klaarheid.

Hij meldt dat de gemeenteraadszaal in het nieuwe gebouw plaats zal bieden aan 150 mensen. Brusselse verenigingen zullen gebruik kunnen maken van deze ruimte. Bovendien zal de stad in het administratief centrum 350 studieplekken ter beschikking stellen. Het restaurant zal open staan voor iedereen.

Wist u dat in de stadsadministratie een "cel Ontwikkelingsstrategieën" (COS) actief is? Die heeft als taak oplossingen te vinden voor de leegstand van gebouwen. Gemeenteraadslid Bruno Bauwens (PTB-PVDA) leest in het verslag 2021-2022 dat er 694 onbewoonde gebouwen geteld zijn in de stad en er slechts 3 onteigend werden. Hij vraagt onder meer wat de plannen zijn met die leegstaande panden. Schepen van huisvesting Lydia Mutyebele Ngoi (PS) preciseert dat voor 551 gevallen een oplossing gevonden werd. Ze voegt eraan toe dat onteigeningen lange procedures vergen. In 2020 werd een oude,

sinds lang leegstaande sponsfabriek in de Lievevrouwebroersstraat aangekocht door de stad. Momenteel huist hier tijdelijk een LGBTQIA+-centrum (n.v.d.r.). De schepen meldt ten slotte dat de cel "Ontwikkelingsstrategieën" slechts twee medewerkers telt. Ze onderhandelt met het gewest voor de aanwerving van twee bijkomende personeelsleden.

Gemeenteraadslid Céline Vivier (MR) wil weten hoelang de tijdelijke ingebruikname van het oude Pachecogodshuis zal duren. Ze verduidelijkt dat het collectief "Pali Pali" er culturele, sociale en sportieve evenementen organiseert, wat een meerwaarde betekent voor de buurt. OCMW-voorzitter Khalid Zian (PS) preciseert dat dit tijdelijke project voorzien is gedurende twee jaar. De bestemming van de Pacheco-site is bewoning: vijftig middenklassewoningen waarvan vijftien met minstens drie slaapkamers, assistentiewoningen en studentenkoten. Dit project heeft vertraging opgelopen omdat het architectenbureau waarmee het OCMW in 2016 een contract afsloot, niet voldeed. De heer Zian verwacht dat het nieuwe voorontwerp midden 2024 af zal zijn.

De stad vermeerderd het budget om middelen aan te kopen om de uitbrei-

ding van de duivenpopulatie te bestrijden. Gemeenteraadslid Geoffroy Coomans de Brachène (MR) zegt de indruk te hebben dat het aantal duiven in de stad stijgt. Er bestaat een plan, opgestart in 2019, repliceert schepen van dierenwelzijn Zoubida Jellab (Ecolo-Groen). Momenteel zijn er vier verdelers van maïskorrels die een antibioticum bevatten dat ervoor zorgt dat duiven gesteriliseerd worden. Deze verdelers zijn onopvallend opgesteld. Ze zijn geprogrammeerd om elke ochtend om 7u de maïskorrels te verspreiden. Op de plekken waar de verdelers staan, vermindert de duivenpopulatie met 50 tot 60%. Het politiereglement verbiedt het voeren van duiven. Mensen blijven dit doen en het is moeilijk om hen hiervan af te brengen. Duiven besteden 90% van hun tijd aan het zoeken van voedsel. Als duiven worden gevoed hebben ze meer tijd om zich voort te planten.

Gemeenteraadslid Geoffroy Coomans de Brachène is blij met de herinvoering van de premie voor het verwijderen van gescheiden toegangen tot woningen. Hij vindt het jammer dat de premie maximaal 15.000 euro bedraagt. Materiaalprijs en de kostprijs van werkuren zijn gestegen. Een stijging tot 18.000 of 20.000 euro zou wenselijk zijn, stelt hij. Ans Persoons

(Vooruit), schepen van stedenbouw, verklaart geen tegenstandster te zijn van een verhoging van de premie maar wil dit eerst evalueren. De jongste tijd zijn er weinig aanvragen ingediend. De schepen voegt eraan toe dat ze vanaf september 2022 campagne wil voeren om deze premie beter te laten kennen. De taks op leegstaande verdiepingen zorgt ervoor dat er boven handelszaken meer gewoond wordt, meent ze.

Deze gemeenteraadszitting is de laatste voor stadssecretaris Luc Symoens, die met pensioen gaat. Hij heeft deze

functie gedurende zeventien jaar uitgevoerd en bouwde 44 jaar anciënniteit op bij de stad. Hij krijgt lovende woorden van alle politieke fracties, gevolgd door een staande ovatie. Op de website van de stad zie ik dat de naam van zijn opvolger reeds vermeld wordt: Dirk Leonard (van Vooruitsig-natuur).

Mireille Willems

BERICHTJES VAN HIER EN GINDER

© THOMAS DIELMAN

Door het schilderen van deze stilleven wordt het leven even on-hold gezet en kan je een beetje orde creëren in de ongelooflijke chaos die Brussel is, zoals het opruimen van je kamer. Ze kunnen je even verwarmen en je eraan herinneren dat schoonheid overal te vinden is.

Thomas Dielman

N22 cursusaanbod: Ontdek, groei en inspireer

brusselse gemeenschaps centra

Haal je gratis brochure in een van de 22 gemeenschapscentra, bibliotheken of Muntpunt. Of kijk op www.N22.brussels.

VOLG ONS!

Check alle cursussen en activiteiten

© 2022 N22

COLOFON

Werkten aan dit nummer mee:

Eva Wilsens, Hanne De Nil, Hanne Reyners, Alexandra Haven, Salwa Achabouch, Marcel Rijdams, Stefan Moens, Mireille Willems, Greet Callaerts, Herman Genbrugge en Charles Six.

Met de steun van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

De Markten maakt deel uit van N22, het netwerk van de 22 Brusselse gemeenschapscentra.

Foto's: De Markten en ingezonden

Lay-out en druk:

Drukkerij Atlanta Schaffen

Oplage: 4.500

Advertentiewerving:

De Markten, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be

Verantwoordelijke uitgever:

Isolde Boutsen

Steun De Vijfhoek:

Uw steun blijft welkom op rekeningnummer BE62 4331 1470 6161 van De Markten met vermelding 'steun de vijfhoek'. Dank aan Carolien Zandbergen.

Voor het oktobernummer van De Vijfhoek zijn teksten en aankondigingen welkom tot uiterlijk 10 september. Artikelwerving: De Markten, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be

De Vijfhoek is het maandblad van De Markten, Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be, www.demarkten.be

www.facebook.com/demarkten.brussel 0448.654.692 RPR Brussel

De redactie behoudt zich het recht voor om teksten in te korten of aan te passen.

Openingsuren kantoren & onthaal:

Het onthaal van De Markten is open van maandag tot en met vrijdag van 9 tot 17u. Gesloten tussen kerst en Nieuwjaar.

Wie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest woont, kan De Vijfhoek gratis ontvangen.

Woont u buiten Brussel?

Dan krijgt u De Vijfhoek door € 12,50 over te schrijven op rekeningnummer BE62 4331 1470 6161 met de vermelding van 'Abonnement De Vijfhoek'.

Wist je dat je al onze publicaties ook online kan bekijken?

Surf naar www.demarkten.be/publicaties. Wil je onze e-nieuwsbrief ontvangen? Mail naar demarkten@demarkten.be of schrijf je in op www.demarkten.be.

De Markten respecteert je privacy. Je contactgegevens gebruiken we uitsluitend om je De Vijfhoek toe te zenden en je op de hoogte te houden van eigen activiteiten van Gemeenschapscentrum De Markten en aanverwante organisaties in de Vlaamse gemeenschap te Brussel. Je kan op elk moment een adreswijziging doorgeven of aangeven dat je onze informatie niet langer wilt ontvangen via demarkten@demarkten.be of De Markten, Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel. Voor meer informatie over je overige rechten conform de privacywetgeving, raadpleeg www.demarkten.be/uw-privacy.